

SESAME

Schilderijenproject 2022-2023 Leuven Centraal
Schilderijenensemble SESAME

SESAME betekent in deze projectcontext niet zozeer een ontsnapingsplan ontwerpen om de grot te openen en te vluchten zoals gekend uit de avonturenverhalen van de rovers rond Ali Baba. **SESAME** is het openen van een ontmoeting: door een 'waar' gesprek en in elkaars ogen te kijken, duikelen in het innerlijk veld van de ander, van elkaar, van het alles.

Zeven kunstenaar-gevangenen en **KNEPH** realiseerden vier grote schilderijenensembles voor vier kleine cellen waar sinds corona virtueel bezoek werd toegelaten. Het intense proces garandeerde geen censuurtoepassing en creatie vanuit persoonlijke opinies en biografie. Via reflectie, bevraging, experiment, beleving, onderzoek, technische en kunsthistorisch leerproces transcendeerde het individuele naar het universele.

Functioneel aspect van dit project is: de aankleding van de lege ruimte, de akoestiek bevorderen maar intensioneel is het vooral een kans tot expressie van de schilders en inspiratie kunnen bieden aan de sprekers tijdens het virtueel bezoek in het kader van verbetering van affectieve contacten tussen de gevangenen en de buitenwereld.

De verhalen, zowel de documentaire duiding als de fabulaties, zijn beschikbaar ter plekke in de bezoekkamers in het Nederlands, Frans en Engels en begeleiden de geschilderde beelden met sterke inhoud.

Onze dank voor dit project gaat uit naar:

- De schilders
- De begeleidende kunstenaars van **KNEPH**: Ilse, Theo en Douwe.
- Coördinatie: Anne.
- Documentairemakers intern gebruik: Jail TV en Compas.
- Financiering: CAW Oost-Brabant.

Schilderijenensemble SESAME

Kleur en Licht zijn levensnoodzakelijk.
Voor iedereen die in de miserie zit.
Commentaarschilderijen SESAME

Verhaal Kanarievogeltje / linkerpaneel

Keuze schilderstijl: Pop Art, Lichtenstein

1. GE ZIJT VRIJ, KLEIN VOGELTJE ..

Op een dag beslissen vader en dochter om het kanariepietje uit zijn kooitje te bevrijden. Ze aarzelen eerst nog want het vogeltje zal dan niet meer bij hen zijn.

Ze openen voorzichtig het deurtje.

Ze praten zachtjes en moedigen het vogeltje aan. Dat alles goed zal komen.

2. TJILP

Het vogeltje springt op en neer op zijn stokje en weet niet zo goed wat er gebeurt. Dan waagt hij toch de sprong en vliegt naar buiten. Altijd maar hoger en hoger. Tot het bomen ziet waar hij kan uitrusten. Het herinnert zich nog vaag dat deze omgeving voor hem heel natuurlijk aanvoelt.

3. IEDERE VOGEL ZINGT ZIJN LIED

Het vogeltje is niet meer alleen. Het ontmoet andere gevederde dieren die op hem lijken maar toch ook heel anders kunnen zijn. Het wist niet dat er zoveel verschillende vogels waren en dat ze allemaal fluiten en babbelen.

4. IK HOOP ECHT DAT HET GOED TERECHT KOMT!

De vader en zijn dochter zien het kanariepietje wegvliegen. Het kijkt niet meer achterom. Het vliegt naar de zonnige horizon en ook al voelen ze zich verdrietig, ze hopen echt dat het vogeltje in vrijheid kan leven.

Ze blijven het nakijken tot het nog maar een stipje in de verte is. En dan stopt hun adem ... ze kijken elkaar aan. Zal het vogeltje goed omringd worden? Is het sterk genoeg om terug te keren in de buitenwereld? Zal er iemand zijn?

Kleur / rechterpaneel

Surrealisme in narratieve beeldcompositie.

Coloriet-expressie zoals Van Gogh en de Pointillisten.

1. INVERSIE

Na zoveel jaren opsluiting kan fantasie de nauwe cel tot een kleine thuis ombouwen. In gedachten. De bontgekleurde natuur achter de deur vult de kooi tussen de muren. Buiten wordt binnen.

2. SCHOONHEID

Ondanks wanhoop kan schoonheid bloeien in onze handen. Het is als een gebed.

3. TRANSFORMATIE

Veranderen is noodzakelijk en dan de moed vinden om over gevaarlijke toppen te scheren naar het licht.

4. KLEUR

Via de ogen worden de kleurstippen gemengd in ons brein.

We kunnen dat zelf in handen nemen met wat er in ons leven gebeurt.

ZINVOLHEID evaluatieopmerkingen van de schilders

Het schildersatelier was een uitlaatklep. Alles blijft malen in het hoofd, dat ontploft soms bijna, en echt kunnen spreken over wat er gebeurd is of wat dit teweeg bracht voor mezelf of anderen, is niet mogelijk. Met kunst werken is anders dan therapie, het gaat veel dieper.

In de gevangenis word ik gedwongen om tot rust te komen. Ik wil die tijd benutten om te veranderen. En dat kan door inzicht te verwerven. Via kunst kan ik dit doen. In het atelier is er stilte.

Door te tekenen komt er emotioneel veel los dat ik aan niemand anders kon toevertrouwen. We werken samen in dezelfde ruimte en met deze mensen kan ik me laten zien. Een serieuze babbel, iets samen oplossen Dat doet veel.

Verlies van menselijkheid is een feit. Anderen bekijken u als een monster. Ik heb ook een afschuw van mezelf, ik zit hier niet voor niks. Maar ben ik geen mens meer? Ik wist niet dat ik ook iets kan vertellen, maar het gebeurt in het atelier vanzelf.

Een ontsnappingskans van de gevangenisituatie: binnen de muren is het overleven, op alle gebied. Met fantasie en beelden maken zit ik nog wel met mijn lijf vast maar mijn geest kan bewegen. De omgevingscontext is anders.

Kunst maakt alles mooier. Het leven wordt draaglijker, zeker hier waar alles ingeperkt wordt.

We worden (door ons verleden) gecategoriseerd, we zijn killers of misdadigers en blijven dat. Maar verandering kan ook, of, ik weet dat eigenlijk niet, ik hoop dat. Het is een wake up call voor onszelf en voor de instelling, dat we mensen zijn.

In de gevangenis voel ik me een gedrild mens. Door wat ik doe, zeg, denk, voel hier in het atelier, ben ik geen object meer, ben ik niet meer ontmenselijkt.

Sociale band met de maatschappij (re-integratie) kan door culturele en persoonlijke groei. Dat is een universeel recht van de mens.

Vanaf het eerste moment was het magisch wat er gebeurde in het atelier. We bouwden bruggen, we maakten connecties

Het was meer dan bezigheid of recreatie. Onze weerbaarheid groeide.

Kunst maken is veelzijdig: niet alleen technisch bijleren, ook creatief en kritisch denken werd gestimuleerd. En het is ook sociaal: open staan voor wat anderen denken en doen.

